

HVG HETILAP \ 2013\38. SZÁM

Mécs Anna Beveszik a tabletet

http://csanna.blog.hu/2013/11/12/beveszik_a_tabletet

Sok kérdést vetnek fel az új holland iPad-iskolák, amelyekben sem hagyományos órák, sem osztályok nincsenek, és minden diák a maga tempójában haladhat.

Otthon, teljesen egyedül, egy táblagépes alkalmazás segítségével tanult meg kézzel írni a kis Daphne. Nem csoda, ha édesapja, Maurice de Hond felháborodott, amikor szembesült vele, hogy az iskolában továbbra is évszázados módszerekkel, kréta és tábla segítségével okítanak a lányát. A 65 éves holland vállalkozó szerint a mai fiatalok számára kerek egész az alkotás a valós és a virtuális világ, ám az iskola sokszor csak a felét mutatja meg ennek az univerzumnak. Ezekből a felismerésekből született meg – az amszterdami polgármester-helyettes bátorítása nyomán – az iPad-iskolák, amelyekből az első hét idén augusztusban nyitotta meg kapuit Hollandiában.

A való világtól szerinte eltávolodott hagyományos oktatási formákon változtatni akaró De Hond, támogatókkal és szakértőkkel közösen, még 2011 októberében megfogalmazott egy kiáltványt az iPad-iskolák működéséről – meséli Tijn Rood, az új módszertant kidolgozó The Education for a New Era Foundation (O4NT) szervezet egyik szakértője. Éppen abban a hónapban – emlékeztet –, amikor elhunyt Steve Jobs Apple-alapító, aki szintén táblagépes alapokon képzelte el az oktatás jövőjét, és akiről most ezeket az új rendszerű iskolákat elnevezték. Azóta az érdeklődők és a támogatók több mint ezerfős alkotó közösséggé váltak, és a holland parlamenti pártok nagy része is egyetért a kezdeményezéssel.

A 4–12 éves gyerekeket befogadó intézmények meglehetősen liberális elvek és gyakorlat szerint működnek. Bár reggel fél 8-tól este fél 7-ig vannak nyitva, a legtöbb helyen a tanulók a fél 11-től délután 3-ig tartó kötelező időn túl akkor érkeznek és távoznak, amikor akarnak. Hagyományos értelemben vett órák és osztályok nincsenek, mindenki (a tanár minimális beleszólása mellett) maga állítja össze egyéni tanrendjét, és a szerint keresi fel a különböző termeket: a nyelvi szobát, a kreatív labort, a matematika-, a torna- vagy a technikatermet. Ott aztán egyénileg vagy csoportban, de tanári felügyelet mellett dolgoznak, vagyis – a készségi tárgyakat, illetve a hagyományos játékokkal, eszközökkel kitöltött pihenőidőt kivéve – követik az adott tantárggyal kapcsolatos alkalmazásokat. A nebulók legfőbb tanszere ugyanis egy színes, strapabíró tokba zárt táblagép, amit a rászorulónak egy szolidaritási

alapból biztosítanak.

A tanárok egy-egy 25 fős csoportot vezetnek, amelyekbe vegyesen 4–7 év, illetve a nagyobb korosztályban 8–12 év közötti, a tanulásban egymást is segítő diákok tartoznak. A pedagógus nem tart „frontális” előadásokat és számonkéréseket, afféle coachként támogatja az egyéni és közös munkát. A csoportvezető egyébként hathatente részletesebben konzultál a diákjaival (minden második alkalommal a szülők jelenlétében). Ha az derül ki, hogy nem megy valami, a következő periódusban a diák arra a problémás területre koncentrálnak.

A Steve Jobs elképzelései nyomán az O4NT alapelveire épülő pedagógiai rendszer saját érdeklődésük szerint hagyja válogatni a gyerekeket a különböző tanapplikációk közül. A cél, hogy minden diák a tudásának megfelelő szintű digitális alkalmazást válassza, és játékos élményeken keresztül teljesítse. Ha mégis a könnyebb ellenállás irányába oldalazna valaki, a tanár arra kéri – magyarázza Rood –, hogy tanuljon együtt egy fiatalabb társával. Ezt vagy hamar megunja, és választ egy, a tudásszintjének megfelelő feladatot, vagy belemegy a „játékba”, amiből szintén sokat tanulhat.

A rendszer előnyeként nemcsak a nagyfokú rugalmasságot, a diákok közti differenciálás lehetőségét említik az O4NT-sek, hanem azt is, hogy mind a tanár, mind a szülő folyamatos visszajelzéseket kap a gyerekek munkájáról. Pontosan láthatják, ki mikor, hol, milyen alkalmazással és milyen eredménnyel dolgozott. Kérdés, „tud-e mit kezdeni ezzel a rengeteg adattal, információval a tanár. Tudja-e azokat értelmezni? Hogy tudja igazán kihasználni, hogy ne öncélú legyen?” – fejezi ki kételyeit Ollé János oktatáskutató. Az iPadek bevonását az oktatásba a magyar szakember is a lehető legtermészetesebbnek tartja, mert „iszonyatosan nagy szakadék húzódik az intézményes és az informális tanulási környezet között”.

Sok más kérdést is felvet az új holland módszer, bár ezek csak némi tapasztalat birtokában válaszolhatók meg. Például azt, hogy miként hat a diákok megismerési folyamataira, ha szinte mindennel táblagépen találkoznak. Mi fogja befolyásolni az applikációk fejlesztését, kisebb piacokon is lesz-e elég tanprogram? Nem megy-e a tanulás rovására a nebulók túlzott önállósága? Ez utóbbi kérdésben épp a minap jelezte erős kétségeit egy pedagógiai szaklapban Kyle Redford, egy San Franciscó-i iskola tanárnője. Egy ízben ugyanis arra lett figyelmes, hogy a náluk is alapeszközként használt tableten a fiúk esszéírás helyett a Minecraft nevű játékkal szórakoznak elmélyülten. De hát „hogyan várhatnánk el, hogy ne csábuljanak el, amikor ez sokszor nekünk, felnőtteknek sem megy?” – fogalmazott a tanárnő. Az

O4NT játszadozó diákjait először figyelmeztetik, majd egy időre akár el is vehetik tőlük „munkaeszközüket”.

„Rendkívüli módon megmozgatta a holland közvéleményt is a tabletiskolák megnyitása. A minap egy pszichológus például azt jósolta, hogy két év múlva bezárnak ezek az iskolák” – meséli Vincent Jonker, a matematikatanítás módszertanának holland kutatója, aki izgalmas kísérletnek tartja, de a gyermekét nem íratná Steve Jobs Iskolába. Már csak azért sem, mert 2006-ban „új tanulás” néven egy másik mozgalom indult Hollandiában, szintén a diákok nagyobb önállóságát tűzve ki célul, a tanárnak nem irányító, csupán támogató szerepet szánva, ám a nagy lelkesedést követően „három év alatt megbukott”.

Világszerte egyre több helyen jelennek meg a tabletek az oktatásban. Egy finn gyakorlóiskolában idén kezdtek hároméves kísérletbe ezekkel, Los Angeles környékén 600 ezer készüléket fognak kiosztani, Törökországban pedig több mint tízmillió diáknak akarnak táblagépet nyomni a kezébe. Kérdés, mennyiben változtatnak ezek az oktatás bevett formáin. Az O4NT mindenesetre a következő tanévre ki szeretné dolgozni az oktatási rendszerük nemzetközi verzióját is. A módszer versenyképességéről egy év múlva lehet többet mondani, a Steve Jobs Iskolákban ugyanis a tanév során kétszer is felméri a diákok alapkészségeit – a hagyományos módszerekkel.